

ג'מיל רשאד סנדוקה ואח'

על ידי ב"כ עוה"ד אן סוצ'יו מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
טל': 02-6521218; 073-7013236; פקס': 02-6521219

העותרים

נ ג ד

1. הרשות הממשלתית למים וביו

2. שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6466588/686/6354; פקס': 02-6467011

3. חברת הגיחון בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד י. קרמר ו/או א. ברנט
טל: 02-6234258 פקס: 02-6255493

4. עיריית ירושלים

ע"י דן בן טל מהלשכה המשפטית של עיריית ירושלים
טל. 02-6296377 פקס. 02-6297330

המשיבים

הודעה מעדכנת מטעם המשיבים 1-2

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 10.11.15, מתכבדים המשיבים 1-2 (להלן: **המשיבים**) להגיש הודעה מעדכנת מטעמם, כדלהלן.
2. כזכור, עניינה של העתירה באספקת המים לתושבי השכונות ראס ח'מיס, ראס שחאדה, שכונת השלום ומחנה הפליטים שועפט, הנמצאות מצדה המזרחי של גדר ההפרדה (להלן: **שכונות התפר**).
3. כפי שצוין בתגובות ובהודעות קודמות - הואיל ומדובר בבנייה שלא כדין, ולנוכח הוראתו המפורשת של סעיף 157א לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965, חל איסור לחבר מבנים אלה למים. למרות האמור, ובניגוד להוראת החוק, הניחו רבים מתושבי השכונות תשתית מאולתרת ופיראטית לחיבורם לרשת המים של חברת הגיחון שלא כדין, ללא תכנון מתאים וללא התאמה הנדסית. כל זאת, תוך הטלת עומס גדול מאוד על התשתית הקיימת, הרבה מעבר לקיבולת שלה, ותוך גרימת פגיעות חוזרות בתשתית, אגב מעשי ההתחברות אליה, ובאופן העלול גם לסכן את בריאותם של הצורכים מים מתשתית זו. עוד יצוין, כי התושבים שהתחברו באופן פיראטי לתשתיות – שהם רובם של התושבים בשכונות אלה - לא משלמים תמורה בגין המים שהם צורכים, תוך גרימת פגיעה ניכרת לחברת הגיחון המופקדת על אספקת המים בכל העיר ירושלים ובשכונות התפר, וגרימת הפסדים כספיים משמעותיים למשק המים הלאומי.

4. לנוכח המגבלות המשפטיות והפיזיות הקיימות במקום, המתווה שהוצג על ידי המשיבים לשיפור אספקת המים לתושבי שכונות התפר הוא שדרוג חלקי של תשתיות הצנרת הראשית, באופן שיגביר את נפח המים המוזרמים לשכונות התפר ואת לחץ המים בצנרת, וכפועל יוצא מכך, ישפר את עמידותה בעומס של המערכת עבור המחוברים לה כדין, וכן את נגישותם של התושבים בכלל לתשתיות מים. עוד הוצע לפי המתווה, כי לאורך הצינורות החדשים בשכונה יותקנו מראש נקודות מהן ניתן יהיה לצרוך מים, וזאת על מנת להבטיח נגישות סבירה מחד גיסא, ושמירה על התשתיות מפני התחברויות פיראטיות אשר גורמות לצנרת נזק ועלולות אף לפגוע באיכות המים הזורמים בה, מאידך גיסא.

הובהר, כי המודל אינו כולל את אספקת המים (כפי שנעשה ברגיל) בצינור של חברת הגיחון ישירות לדירות התושבים, בשים לב לאיסור הסטטוטורי המפורש ביחס לאספת מים לבתים שנבנו שלא כדין. פתרון זה גם אינו כולל את שדרוג הצינורות הפיראטיים שניקבו את הצינור הראשי והובילו מים ישירות לבתים, אף זאת בשים לב לאותו איסור שבחוק.

לצד זאת, הדגישו המשיבים, כי לצד המתווה לשיפור הנגישות למים קיימת חובת תשלום עבור המים ויש להביא לגביית תשלום בגין המים הנצרכים. מה גם, ששדרוג התשתיות יביא להגדלת הצריכה ללא תמורה, וככל שלא תהא אפשרות אפקטיבית לגבות תשלום בגין מים אלה – יהיה קושי רב לקדם פתרון בר קיימא לאורך זמן.

המשיבים הבהירו, כי הגם שהמתווה המתגבש אינו הפתרון האידיאלי להספקת מים לתושבי שכונות התפר, הרי שמדובר במבנים שנבנו שלא כדין וקיימת הוראת חוק מפורשת האוסרת אספקת מים לבתים אלה. לפיכך, מדובר בפתרון שהוא בבחינת פתרון אפשרי במגבלות הפיזיות והמשפטיות הקיימות. בנסיבות האמורות, במקרה זה, יש להבטיח נגישות למים, אך החובה היא להבטיח נגישות סבירה למקורות מים ברמה מינימאלית (ראו והשוו בג"ץ 9535/06 אבו מסאעד נ' נציב המים (פורם באר"ש 5.6.11)).

5. ביום 19.1.15, לאחר דיון בעתירה קבע בית המשפט הנכבד, כי מאחר שאין דרך לפתרון ענין המים באבחה אחת, "מה שניתן לעשות הוא, מחד גיסא, תחילה ללא שיהוי הפעלת הפתרון המוצע לעת הזאת על ידי המדינה, קרי שדרוג קוים ראשיים; ומאידך גיסא הסדרי תשלום על ידי התושבים, ולו ברף הנמוך שמציבה המדינה, ואף זאת בהקדם". במקביל, הנחתה ההחלטה, לפתוח ברישום הנהנים ממים, כדי שניתן יהיה לגבות ולהוציא את ההסדר המוצע מן הכוח אל הפועל, על מנת שניתן יהיה לתת מענה לצורך בנגישות במים. בהחלטה מיום 3.5.15 חזר בית המשפט הנכבד וקבע כי "החלטתנו מיום 19.1.15 בעינה".

6. לקראת הדיון שנקבע, נבקש לעדכן את בית המשפט הנכבד בהתפתחויות, כדלקמן.

שדרוג הקווים הראשיים

7. כאמור בהודעותיהם הקודמות של המשיבים, פועלים המשיבים לקידום המתווה עליו הוצהר, לשדרוג ארבעה קווי מים ראשיים. שדרוג הקווים הראשיים על-פי המתווה המוצע יגביר את נפח המים המוזרמים לשכונות התפר ואת לחץ המים בצנרת, וכפועל יוצא מכך, ישפר את היכולת של המערכת להמשיך להעביר מים לשכונות עבור המחוברים לה כדין, וכן ישפר את נגישותם של כלל התושבים למים.

8. בהודעות קודמות עדכנו המשיבים, כי **במישור ביצוע השדרוג לשם טיוב אספקת המים לשכונה**, הוציא הממונה על התאגידים, עוד ביום 3.6.15, הוראה לתאגיד הגיחון להשלים את התכנון לצורך שדרוג ארבעת הצינורות הראשיים, בהתאם למתווה ולהחלטת בית המשפט. בתשובתו, הפנה תאגיד הגיחון לתכנון קודם שבוצע על ידו, תוך שהוא מפנה את רשות המים לקשיים שקיימים לשיטתו ביישום המתווה על ידו. התכנון נבחן אז על ידי רשות המים ונמצא כמתאים לביצוע.

בהמשך לכך, וכפי שכבר הודע לבית המשפט הנכבד, נשלח ביום 10.9.15 מכתב לחברת הגיחון, במסגרתו הונחתה חברת הגיחון לפעול להנחת ארבעת הקווים הראשיים, ובשלב ראשון לפעול בדחיפות להנחת הקו הראשון, בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד. במכתב זה הובהר, כי ניתן יהיה להמשיך לדון בהיבטי המימון, אך אין לעכב בשל כך את קידום הנחת הקו כאמור. לצד זאת, הודיעו המשיבים כי למצב הבטחוני הנוכחי ישנו, באופן טבעי, השלכות - בין היתר - בתחום קידום הנחת תשתיות.

9. ביני לבני, הוגשה על ידי תאגיד הגיחון (ביום 2.4.15) עתירה לבית משפט נכבד זה (בג"ץ 2404/15), העוסקת בסוגיות שונות הקשורות למימון פעולת הגיחון במזרח ירושלים (לרבות הפיתוח הנוסף בשכונות התפר).

10. המשיבים מתכבדים לעדכן בעניין זה, כי בין הגיחון למדינה מתנהלים מגעים להסדרת הסוגיות שבמחלוקת ביניהם (ביחס להתמודדות עם נושא אספקת המים לשכונות מושא העתירה דנן), אשר בעקבות התקדמות משמעותית שחלה בהם, נמחקה ביום 13.12.15 העתירה בבג"ץ 2404/15. בימים אלו מצוי הנושא בבחינת הגורמים המוסמכים. עם קבלת האישורים הנדרשים, צפויות ההסכמות העקרוניות שאליהן הגיעו הצדדים לצאת אל הפועל. יצוין כי במסגרת ההסכמות שאליהן הגיעו הצדדים, נכללת ההסכמה על שדרוג קווי המים הראשיים בהתאם למתווה, על-ידי הגיחון.

11. בנוסף, בשל הנסיבות הייחודיות של אספקת מים בשכונות, והאיסור בדין לחבר את המבנים הבלתי חוקיים לאספקת מים ולמתקני מדידת מים, עדכנו המשיבים את בית המשפט הנכבד כי ביום 4.6.15 אישרה מועצת רשות המים טיוטת כללים לשימוע ציבורי לעניין האפשרות לגבות דמי מים ממשתמשים בשכונות שמרבית הבניה בהן אינה חוקית. במקביל, ובהעדר שיתוף פעולה מצד העותרים, עודכן בית המשפט הנכבד כי רשות המים בוחנת את האפשרות לאיסוף מידע על-ידי הגיחון מגורמים שונים המספקים שירותים לתושבים המתגוררים במתחמים הללו. זאת, לצורך גיבוש רשימת הנהנים מצריכת המים ואשר אינם מזדהים ואינם משלמים עבור המים שהם נוטלים ממערכות המים של הגיחון.
12. בהודעתם מיום 12.10.15, עדכנו המשיבים כי במסגרת השימוע הציבורי נשמעו, בין היתר, עמדות העותרים וחברת הגיחון.
13. נכון למועד זה, הכללים לא קיבלו את אישורה של מועצת רשות המים, וברשות המים בוחנים כיצד ניתן לשפר את מתווה הפעולה המוצע בכללים, אשר הינם רלבנטיים לא רק בעניינם של העותרים הנדונים כאן.
14. לצד זאת, ולנוכח המורכבות של הנושא והרצון למצוא פיתרון לבעיות הקשות שמעוררת המציאות המורכבת המתעוררת באופן ספציפי בשכונות התפר מעבר לגדר, הרי שבהמשך לדיונים שהתקיימו עם ב"כ העותרים ועם הגיחון, ובהמשך לשימוע, הוחלט לתאם סיור משותף אשר במסגרתו יישמעו ויידונו הטענות שעלו במסגרת השימוע, והבעיות שיש למצוא להן פתרון. אלא שכפי שהודע לבית המשפט הנכבד ביום 12.10.15, לנוכח המצב הביטחוני במזרח ירושלים, התעורר קושי בהוצאתו לפועל של הסיור המשותף והוא לא התקיים במועד שנקבע.
15. המשיבים מתכבדים לעדכן את בית המשפט הנכבד כי ביום 31.12.15 התקיים הסיור המשותף בשכונות התפר, בהשתתפות נציגי רשות המים, נציגי חברת הגיחון, נציגי העותרים וב"כ העותרים, האגודה לזכויות האזרח.
16. במסגרת הסיור בחנו המשתתפים את המצב בשטח והתייחסו לבעיות הדורשות פיתרון, והכל במטרה לשפר את שיתוף הפעולה בין הצדדים, ולבחון את האפשרות לטייב את המענה לקשיים הרבים במצב שנוצר בשכונות התפר. זאת, הן בהיבט בחינת אפשרויות לשיפור השירותים (במסגרת מגבלות הדין) לתושבים במתחמים שנבנו שלא כדין, והן בהיבט סוגיית הגבייה ומתן המענה לנזקים הנגרמים לחברת הגיחון ולמשק המים כולו בשל הצריכה הפיראטית.
17. בהמשך לכך, הוחלט להמשיך ולקיים ישיבה משותפת נוספת, בהשתתפות כלל הגורמים הנוגעים בדבר, לרבות ב"כ העותרים, והיא נקבעה ליום 11.2.16.

ישיבות שהתקיימו בנושא במטה לביטחון לאומי

18. לנוכח החלטת בית המשפט הנכבד, ובמקביל לכל המפורט לעיל, הובא נושא העתירה לפתחו של המטה לביטחון לאומי במשרד ראש הממשלה. כפי שהודע בעבר, במסגרת זו התקיימו ביום 28.7.15 וביום 16.9.15 שתי ישיבות בראשותו של סגן ראש המל"ל (לשעבר), ד"ר ערן לרמן. בישיבות אלה השתתפו גורמים רבים, ובהם נציגי משרד ראש הממשלה, משרד המשפטים, משרד האוצר, משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, עיריית ירושלים, וכן נציגי הוועדה המחוזית לתכנון ובניה. זאת, לצד פגישות נוספות שעליהן דווח בעבר.
19. במסגרת ישיבות אלה, נדונו בפירוט הסוגיות הקשורות בקידום פתרונות אפשריים בנושא אספקת המים בשכונות התפר, הן בטווח קצר והן בטווח הארוך, והן עומדות ברקע ההתקדמות אודותיה פורט לעיל.
20. כאמור, נוכח מורכבות הסוגיה מבחינה מדינית, ביטחונית, תכנונית, תקציבית ומשפטית והקושי בגיבוש פתרון קבע שייתן מענה לכלל הקשיים המתעוררים, הוחלט לרכז את המאמץ בגיבוש הצעה אשר תאפשר פתרונות מוגבלים, שניתן יהיה לישם בטווחי זמן קצרים יותר.
21. בהמשך לכך, המטה לביטחון לאומי השלים את עבודת המטה בנושא וגיבש המלצות למדיניות אשר הוצגו בפני הדרג המדיני.
22. זאת ועוד, בהמשך לישיבות שהתקיימו במל"ל, קיימה יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז ירושלים, פגישת עבודה עם גורמים שונים בעיריית ירושלים, וזאת על מנת לבחון אפשרות להסדרת תכנון בשכונות שמעבר לגדר ההפרדה. במסגרת הדיון, התבקש מהנדס העיר ירושלים לבחון את האפשרות למתווה שיאפשר קידום של תכנית באזור שכונות התפר. יובהר עם זאת, כפי שהובהר בעבר, כי לנוכח היקף הבניה הבלתי חוקית ומאפייניה, המתאפיינת בצפיפות אדירה, לרבות בשטחים ציבוריים ופתוחים, ובמספר קומות רב, ונוכח המחסור המהותי בשטחים לצרכי ציבור, קיים קושי משמעותי בהסדרת תכנונית במקום.
- מכתבה של הממונה על המחוז ויו"ר הוועדה המחוזית ירושלים, מצ"ב ומסומן מש/1.

סיכום של דברים

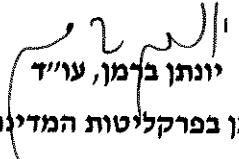
23. המשיבים פועלים בהתאם להחלטת בית המשפט לקידום המתווה לשדרוג הקווים הראשיים ולטיובו, וזאת – בתקווה וכפי שמסתמן לאחרונה – בשיתוף פעולה עם העותרים. כמו כן, גובש לאחרונה מתווה עקרונות עם חברת הגיחון אשר אמור לסייע לו להתמודד עם הקשיים שבפניהם הוא ניצב ועל מנת לקדם את יישומו של המתווה במקום. לצד זאת, פועלים המשיבים בדרך שפורטה לעיל, לצורך העמדת תשלום מצידם של התושבים למים אשר נצרכים על ידם

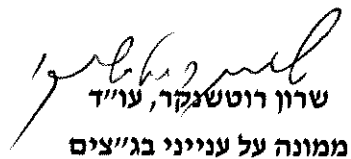
ואשר היקפם יעלה בהתאם למתווה. המשיבים ימשיכו לפעול גם בעניין זה בתקווה לשיתוף פעולה מצד העותרים.

24. הודעה זו נתמכת בתצהיר של משה גראזי, סמנכ"ל אסדרה (בפועל) ברשות המיס ובתצהירה של גב' אורנה מזרחי, סגנית ראש המל"ל למדיניות חוץ.

היום, כ"ג שבט תשע"ו

02 פברואר 2016

יונתן ברמן, עו"ד
סגן בפרקליטות המדינה

שרון רוטשנקר, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה

1/2N

מדינת ישראל
משרד הפנים – מינהל מחוז ירושלים
לשכת הממונה על המחוז

כ"ב בשבט התשע"ו
1 בפברואר 2016
ית. 2016-992

לכבוד
אדרי' שלמה אשכול - מהנדס העיר ירושלים

שלום וברכה,

הנדון: בחינת אפשרות לקידום תכנית לשכונות שמעבר לגדר ההפרדה

בהמשך לישיבה שקיימנו בהשתתפות יועץ ראש העיר למזרח ירושלים, אבקש לפנות אלייך כדלקמן:

א. בישיבה שקיימנו סוכם כי אתה יחד עם יועץ ראש העיר למזרח ירושלים, תבחנו אפשרות לקידום תכנית בשטח עליו הוגשה העתירה, תוך מתן דגש על שיתוף הציבור בקידום התכנית ובחינה כלכלית של עלויות התכנון.

ב. אבקש לקבל עדכון בנוגע לבחינה שנעשתה.

בכבוד רב,
גילה ניר-עזריאל
דלית זילבר

הממונה על המחוז ויו"ר הועדה המחוזית ירושלים

העתק:
אתי רוזנבלום - היועצת המשפטית, מחוז ירושלים